

ucz się  
boję się

złe oceny



napadłeś  
krzywda  
zło

**UGODA** zawarta podczas mediacji **nie zastępuje orzeczenia sądu**. Zawarcie ugody nie kończy postępowania w sprawie nieletniego, ale **sąd wydając orzeczenie powinien się nią kierować, uszanować jej postanowienia i w miarę możliwości zawrzeć je w wydanym rozstrzygnięciu decydując o tym, czy i jakie środki wychowawcze lub poprawcze należy zastosować.**

#### Mediacja to:

- krótszy czas prowadzonego postępowania,
- mniejszy stres związany z uczestnictwem w postępowaniu przed sądem,
- ograniczenie negatywnych skutków popełnionego czynu,
- trwałe zakończenie konfliktu,
- oszczędność kosztów – koszty postępowania mediacyjnego zawsze ponosi państwo,
- możliwość powrotu do „normalnego” życia.



KAPITAŁ LUDZKI  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



MINISTERSTWO  
SPRAWIEDLIWOŚCI

UNIA EUROPEJSKA  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



**ZAMIAST BUDOWAĆ MUR  
PRZYSTĄP DO MEDIACJI**



**MASZ PRAWO  
DO MEDIACJI**

[www.ms.gov.pl](http://www.ms.gov.pl)

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską  
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**MEDIACJA  
W POSTĘPOWANIU  
W SPRAWACH NIELETNICH**

moi kumple

daj mi  
spokój



to nie ja

nieprawda

tylko spróbuj

kłamiesz



**MASZ PRAWO  
DO MEDIACJI**

**Mediacja jest jednym z dobrowolnych sposobów rozwiązywania konfliktów. Daje możliwość nawiązania dialogu pomiędzy równymi stronami, wyjaśnienia spornych kwestii i nawiązania porozumienia. Mediacja prowadzona jest przez bezstronne-**

**MEDIACJA** jest sposobem na dobrowolne rozwiązanie konfliktu karnego, który powstał pomiędzy nieletnim a pokrzywdzonym. Mediacja opiera się na idei **sprawiedliwości naprawczej**, która daje pokrzywdzonemu możliwość aktywnego udziału w prowadzonym postępowaniu i wyrażenia swojego zdania. Mediacja umożliwia spotkanie stron po to, aby nawiązać dialog, porozumienie oraz zawrzeć ugodę.

Dla **pokrzywdzonego MEDIACJA** jest szansą na:

- czynne dochodzenie swoich praw,
- szybkie uzgodnienie satysfakcjonującego go sposobu naprawienia szkody materialnej,
- wyrażenie swoich problemów i uczuć, odreagowania emocji,
- wyzbycie się lęku powstałego na skutek popełnienia przez nieletniego czynu,
- przywrócenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania do społeczeństwa,
- poznanie i zrozumienie motywów działania sprawcy.

**Nieletniemu MEDIACJA** daje możliwość:

- przyjęcia na siebie odpowiedzialności za popełniony czyn,
- przeproszenia i wyrażenia skruchy,
- zrozumienia, że wyrządził krzywdę konkretnej osobie,
- wytłumaczenia swojego postępowania,
- zmiany zachowania,
- a przez to nierz **pojednania się z pokrzywdzonym**.

**MEDIACJA** prowadzona jest w ramach postępowania w sprawach nieletnich, choć toczy się poza sądem rodzinnym, który kieruje do niej sprawy. Powinna oddziaływać wychowawczo na nieletniego, nauczyć go ponosić konsekwencje swoich zachowań, ale też umożliwić mu uniknięcie naznaczenia.

**MEDIACJA** ma pomóc porozumieć się nieletniemu i pokrzywdzonemu, dlatego jej przeprowadzenie nie jest możliwe bez ich udziału. Oprócz nich uczestnikami mediacji są rodzice lub opiekun nieletniego, a jeżeli również pokrzywdzony jest nieletni – także jego rodzice lub opiekunowie. Do przeprowadzenia mediacji konieczna jest zgoda wszystkich tych osób. **MEDIACJA jest zatem dobrowolna** – uczestnicy mogą się na nią nie zgodzić, a także mogą w dowolnym momencie i bez podania przyczyny z niej zrezygnować bez żadnych negatywnych skutków.

Do mediacji nie powinny być kierowane sprawy, w których nieletni ze względu na wiek i stopień rozwoju nie potrafi zrozumieć znaczenia mediacji, czy też w których ze względu na stan psychiczny, uzależnienie od alkoholu lub środków odurzających strona nie może wyrazić świadomie zgody na mediację.

**go i neutralnego mediatora. Postępowanie mediacyjne jest poufne. Dzięki zawarciu ugody można przyspieszyć postępowanie oraz zaoszczędzić koszty. Przystąpienie do mediacji nie wiąże się z obowiązkiem zawarcia ugody.**

Inicjatywa przeprowadzenia mediacji może wyjść od:

- sądu rodzinnego,
- pokrzywdzonego
- nieletniego, a także jego rodziców.

Sąd może skierować sprawę do mediacji zwłaszcza wtedy, gdy okoliczności nie budzą wątpliwości, sprawa nie jest skomplikowana pod względem dowodowym, a nieletni nie zaprzecza, że popełnił zarzucany mu czyn.

**O przeprowadzenie mediacji najlepiej jest wyraźnie wnioskować.** Jeżeli wszyscy uczestnicy się na nią zgodzą sąd rodzinny wyda postanowienie, w którym określi osobę mediatora oraz termin, w którym mediacja powinna się zakończyć. **Termin ten nie powinien przekraczać 6 tygodni, a w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach może być przedłużony na czas określony, do 14 dni.**

### Kim jest mediator?

**MEDIATOR** jest osobą kompetentną i fachową, **ma obowiązek być bezstronny i traktować strony równo**, a więc w ten sam sposób. Powinien także czuwać nad tym, aby strony traktowały się nawzajem z szacunkiem i godnością. W przypadku wątpliwości, czy mediator jest rzeczywiście bezstronny i obiektywny, można zwrócić się o jego zmianę. Wykaz mediatorów uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego prowadzi prezes każdego sądu okręgowego.

### Jak przebiega mediacja?

Gdy mediator otrzyma postanowienie sądu kontaktuje się z nieletnim. Jeżeli nieletni wyrazi zgodę na przeprowadzenie mediacji, mediator spotyka się także z pokrzywdzonym. Podczas rozmowy mediator udziela informacji i wyjaśnień jak mediacja będzie przebiegała oraz jakie uprawnienia będą stronom przysługiwane w jej trakcie. To strony, a nie mediator decydują na jakich warunkach ma dojść do spotkania, podczas którego mediator będzie pomagał im w ustaleniu treści ugody.

**MEDIACJA** może odbyć się:

- **bezpośrednio**, czyli podczas spotkania stron „twarzą w twarz” w obecności mediatora,
- a gdy spotkanie takie nie jest możliwe, mediator może działać jak pośrednik, o ile względy wychowawcze nieletniego nie stoją temu na przeszkodzie. W takim wypadku mediator spotyka się z każdą ze stron na osobności przekazując wzajemne propozycje i oczekiwania co do możliwej ugody (**mediacja pośrednia**).

**Spotkanie mediacyjne** przebiega w nieformalnej atmosferze. Strony są jego gospodarzami i mogą podczas niego swobodnie się wypowiadać – jednak w myśl zaakceptowanych przez nich reguł. Zadaniem mediatora jest czuwanie nad przebiegiem spotkania i w razie potrzeby służenie stronom pomocą. Neutralność zapewnia również odpowiednie miejsce jej prowadzenia. Nie może to być sąd ani dom uczestników.

Należy pamiętać, że **MEDIACJA jest poufna**. Mediator powinien dbać o to, by osoby postronne i organ procesowy nie dowiedziały się o przebiegu mediacji. Mediatorowi udostępnia się informacje z akt sprawy, które są niezbędne do przeprowadzenia mediacji, ale nie udostępnia się mu informacji dotyczących stanu zdrowia i uprzedniej karalności nieletniego oraz stwierdzonej demoralizacji.



### Co to jest UGODA?

To porozumienie zawarte pomiędzy pokrzywdzonym i nieletnim. Ugoda jest sporządzana na piśmie, przy pomocy mediatora i uwzględnia zdanie obydwu stron. Mediator nie przedstawia gotowej ugody, ale pomaga ustalić jej treść i zakres oraz dba o to, by była zgodna z prawem. Strony mogą same wypracować porozumienie i zaakceptować wszystkie jego warunki.

**Jeżeli strony nie wypracują porozumienia**, sprawa wraca do sądu. Jeżeli ugoda zostanie zawarta mediator wraz ze sprawozdaniem z przeprowadzonej mediacji niezwłocznie przedstawia ją sądowi rodzinnemu.

### Co może zawierać UGODA?

Jeśli pokrzywdzonemu została wyrządzona szkoda, nieletni może w ugodzie zobowiązać się, że ją naprawi. Może zawierać również szczegółowe ustalenie w jaki sposób to nastąpi. Gdy **ugoda nie zostanie dobrowolnie wykonana, trzeba jej dochodzić w odrębnym postępowaniu; nie można jej automatycznie egzekwować.**